

Törökország, 2021. augusztus 23. - szeptember 3.

Részvevők: Oláh Sándor és Szalai Kornél

Bevezetés

Eredeti, régóta babusgatott terveink szerint a boszporuszi őszi gólya- és ragadozóvonulást terveztük megnézni. Ezt kiegészítendő – „ha már odáig elmegyünk úgylis” – egy kisebb kört kívántunk tenni Anatólia belseje felé. Végül a kör igen nagy lett (a legkeletibb pontja Kayseri), míg a Boszporusz nem hozta a várt eredményt a túl korai időpont és a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt. Így is lett 6000 km autózás Budapestről Budapestig a szűk 2 hét alatt. No meg 173 madárfaj!

Időjárás

Az átlagos időjárás nappal meleg, néha forró (25-42 C), éjjel kellemesen hűvös (12-19 C) volt, sapkát, kesztyűt, vastag kabátot nem kellett még 2000 m felett sem felvenni. Csapadékot egyszer sem kaptunk, a forróság a kiszáradt Çöl Gölü táján és a déli tengerpartnál (Silifke, Dalyan) volt a legelviselhetetlenebb, az utóbbiaknál a magas páratartalom és a sós tengeri szél miatt. A tengerben két alkalommal mártóztunk meg, délen Tasucu-nál, nyugaton pedig Kavakköy mellett.

Közlekedés-Tájékozódás

A hírhedt török közlekedési morál (illetve inkább annak hiánya) miatt nem árt az óvatosság. Tudni kell lassúnak lenni (birkák, gyerekek az alsóbbrendű utakon), de tudni kell gyorsan is menni a sztrádákön, akár kamionokkal teli négy sávon is. Alapvetően jó minőségű a közúthálózat. Egyedül a legkisebb utak és a hegyes vidékek földes-köves útjai jelentettek kihívást a magas építésű, de nem összkerekes egyterűnknek. Egyszer majdnem elástuk magunkat a Göksü-delta parti homokjában, de időben visszafordultunk. Nyilván egy 4WD járművel több helyre eljutottunk volna. Az üzemanyag (dízel) a gyenge líra miatt igen olcsó volt, amíg itthon 440-450 Ft/L volt, ott átszámolva megúsztuk 260-290 Ft-os literáron. Nyilván az odaúton főleg Szerbia (és a törökhöz képest Bulgária is) jóval drágább volt, de ezt a határok megfelelő oldalán végzett teletankolással elég jól ki lehetett védeni. Egyébként a határok a sok jövő-menő vendégmunkás miatt ebben a nyárvégi időszakban komoly kihívást jelentettek, jónéhány plusz óra beiktatásával kell számolni szinte az összes (magyar-szerb, szerb-bolgár, bolgár-török) határon oda- és visszafelé is. Sok helyen látható villogós ál-rendőrautó az utak mentén, de néhol valóban mértek is és vannak fix traffipaxok. Azonban a táblák és a GPS által jelzett sebességhatárok betartásával nemigen tudtuk volna tartani a tervezett programot. A katonai ellenőrzőpontokon általában csak intettek látván az új, külföldi rendszámú autónkat. Az autópályamatricák/díjak rendszerét még a végére sem sikerült kiismernünk, néha ingyenes szakaszok voltak (pl. Edirne-Isztambul), máskor borsos árat kértek egy hídi átkelésért (Osman Gazi Bridge). Vettünk elektronikus matricát, ami egy darabig működött, a végére lefogyott, de nem foglalkoztunk már vele.

A tájékozódáshoz alapvetően GPS-t (hagyományos és online mobilos) használtunk, de pár helyen jól jött a mobilra töltött offline navigáció is a térerő hiánya miatt. A kezdeti tervezgetés során és még párszor azért kellett az ADAC 1:800 000-es hagyományos autóstérképe és pár (netes „trip reportok”-ból) kinyomtatott térképvázlat. Volt, hogy olyan új, sok sávós úton mentünk, ami semmilyen térképen sem volt rajta. Fontos megjegyezni, hogy első beruházásként Edirne előtt vettünk egy török SIM-kártyát meglehetősen borsos (30EUR) áron, de ez később sokszorosán megtérült...

Szállás-Étkezés-Pénz-Közbiztonság

Bár vittünk némi török lírát (jól is jött az első 1-2 napon) és a kártyás fizetés is jól működött a legtöbb helyen (boltok, benzinkutak és szállodák), de az igazán nagy városokat (Isztambul, Izmir, Izmit) leszámítva, a kisebb és távolosabb helyeken (pl. Bolu városában) sokat kellett pénzváltót keresgelnünk.

Azért a piacos, a kebabos, stb. csak a készpénzt fogadja el. Inkább az elején érdemes egy nagyobb összeget váltani euróról vagy dollárról.

Eredetileg terveztünk pár éjszakát vadkempinges-sátrazós módon, de végül mindössze 3 éjszakát aludtunk sátorban: egyet kempingben (Göreme), egy másikat egy kemping melletti tengerparton (Kavakköy-delta), egyet pedig egy zseniális helyen a Nallihan Bird Sanctuary területén, ahol legalisan, a helyi őr tudtával és beleegyezésével kempingeztünk zárt kapuk mögött. A fickó a Látogatóközpont ajtaját nem zárta be éjjelre, így a mellékhelyiségekhez és a hűtőszekrénybe rakott dolgainkhoz mindig hozzáférhettünk. A többi szállás panziókban, kisebb hotelekben volt, ami a gyenge líra-árfolyam és COVID miatt elmaradó turisták miatt nem bizonyult drága luxusnak. Azonban azzal az előnnyel járt, hogy rendszeren lefürödhettünk, volt légkondi, wifi és töltési lehetőség a kütyük számára és a legtöbb helyen reggeli is az árban...amit néha a tervezett korai indulás miatt ki kellett sajnos hagynunk.

Étkezés szempontjából a sok vésztartalék konzerv nagyrésze haza is jött velünk, mert a helyi kaják (utcai, kis árusok) mindig jobbnak bizonyultak. Nem is volt drága, persze az emésztőrendszerünkre nézve nem kockázat nélküli...mint ahogy ez be is bizonyosodott egyikünk esetében egy 4 napos bélfertőzés formájában. Egy kisvárosi gyógyszerész az anti- és probiotikumával segítségünkre sietett.

A közbiztonság általánosságban jó, sok a katona és a rendőr (csendőr). Minél távolabb vagy a felkapott helyektől, annál érdekesebb vagy a helyiek számára és ezt közvetlenségükkel/kedvességükkel hálálják meg. A magyarokat meg külön szeretik, a 150 év „rokonlátogatás” és többek között a Fenerbahce magyar játékosja miatt, kivel a közös családi név (Szalai) jó ajánlólevél volt.

A meglátogatott területek és legfontosabb fajok

A tervezés (évei) során az interneten (birding.hu, surfbirds.com, fatbirder.com, stb.) elérhető összes angol és magyar nyelvű útleírást (trip report-ot) átolvasva, kijegyzetelve született meg a 136 db Google Map/Earth jelölőből álló szűkített úti cél-lista, melyet természetesen nem tudtunk végigjárni, de egyfajta elméleti (potenciális) maximum-választéknak jó volt.

Bosporusz, Anadolu Kavagi (régi erőd a szoros K-i partján, jó kilátással, Isztambult a legészakibb hídon messziről kikerülve)

Vonulás nulla az kedvezőtlen szeles idő és borús ég miatt. A szoros vize felett kisebb-nagyobb *bukdosó vészmadár* csapatok, pár *üstökös kárókatona* és 1-1 *kabasólyom* és *havasi sarlósfecske* hozott némi izgalmat a sirályok, csókák és varjak átlagos fajai mellé. El is határoztuk, hogy a délutánra Sariyer mellé tervezett égbámulás helyett a B terv lép életbe és elhúztunk a 100 km-re DK-re található Hersek-lagúnához. Ez jó döntésnek bizonyult.

Altinova, Hersek Lagoon (sós lagúna, természetvédelmi terület)

A terület hivatalos magaslesére és látogatóközpontjába bemenni nem tudtunk, mert a hétfő szünnap. Da a lagúna kerítése mellől (Ny-i oldal), délutáni jó fényeknél már feltűnt a sok szép *flamingó*. Később a hely ígéretes volta miatt dél felől még két helyen ránéztünk (az egyik a focistadiontól K-re egy kis gyalogösvény). Érdekességek: 1 *batla*, 5 *ezüstlile*, 2 *sárjáró*, 50-60 *kenti csér* és a *berki verebek* csapata. A nap végén Izmit városában szálltunk meg, ahol a *havasi sarlósfecske* igen közönséges.

Dörtdivan (Sorkun)- Vulture Restaurant

Másnap (08.24.) egy jó 3 órás autózás után (kelet felé, Bolu-n keresztül) megérkeztünk a híres keselyűetető helyre. A konkrét célterület Sorkun falu külterületén található, de nem feltűnő, egy szeméttelp és dögkút keveréke a hely. Az egész környék ideális a ragadozóknak, sok *pusztai ölyvet*, pár *barátkeselyűt* és a túra egyetlen *fakó keselyűjét* is még odafelé úton láttuk. Sajnos kissé későn érkeztünk (dél tájban) és egy dombtetőről kissé meg is riasztottuk a keselyűket, de így is lenyűgöző volt a felhozatal: 1 öreg *rétisas*, 30-35 *barátkeselyű*, 3-4 *parlagi sas* és *pusztai ölyvek* köröztek fel néhány *holló* társaságában. Itt láttuk a túra első *vörhenyes fecskéit* is, valamint pár *kucsmás billegetőt*.

Inözü Valley (Inözü Vadisi), Beypazari

Jó 2 és fél órányi kacskaringós autózással (melynek során Kislak és Yesilöz között láttuk az első *dögkeselyűket*, *álarcos gébicset* és *pusztai hantmadarakat*) érhető el a Beypazaritól É-ra található festői szépségű kanyon, jó autóúttal végig. Sajnos kevés időnk jutott a helyre, több figyelmet érdemelt volna. Azért szolgált pár jó fajjal: 1 *kígyászölyv*, 1 *dögkeselyű*, 1 *szirti sas* gyarapította a ragadozók listáját, míg az énekesek között a *török csuszka* és a *fenyvescinege* volt érdekesebb. Innen egy jó félórás út vár már csak ránk a Nallihan-i célunkig, de Beypazari után hamarosan (a településtől Ny-ra a D140-es út mellett) figyelmesek lettünk kb. 25 *dögkeselyűre*. Földön-levegőben viszonylag közelről figyelhettük meg őket.

Nallihan Bird Sanctuary (Nallihan Kus Cenneti), Cayirhan

Személyes kedvencünk lett a hely, mely közvetlenül a főút mellett található és jó panorámakilátást ad a területre, mely tavasszal lehet igazi a sok víz miatt. Bár a tómeder és a folyóvölgy még augusztus végén is zöld volt a dús növényzettől, a vízre csak a közúti híd alatt a csordogáló Koca folyócska utalt. Meg a madarak! Rengeteg *nagy kárókatona* húzott reggel-este, több tucat *kiskócsag*, pár *batla* és a korábban az itteni sziklaüregben (!) fészkelő *fekete gólyák* jelezték a hely gazdag faunáját. A csúcs látvány azonban a színes hegyek előtt repkedő 180-220 pd. *vörös ásólúd* volt. Itt láttuk az út egyetlen *barna kányáját*, *balkáni fakopáncsát* és az első *kék kövirigókat* is. A később oly gyakori *kövi csuszka* is jelen volt, valamint az épülő új híd körül *szirtifecske* is felbukkant. *Rétisas*, *dögkeselyű* és számos énekesfaj is jelezte, hogy több figyelemre méltó a hely, de egy reggeli körbetekintés után tovább kellett indulnunk Ankara felé.

Augusztus 25-én Beypazari-tól a főváros felé haladva (úgy 80 km-rel Ankara előtt) a túra első (és később kiderült egyben utolsó) *törpesasában* (világos változat) gyönyörködhettünk jó fényeknél egy satufékezést követően. 1 *barátkeselyű* és pár *dögkeselyű* mellett néhány *szalakóta* is színesítette a látványt útközben.

Mogan Gölü (Ankara) + Flood Dam (Yaglipinar-tól Ny-ra)

Sajnos az Ankara déli külvárosai által teljesen körbevett Mogan Lake (Mogan Gölü) nem igazán madárbarát hely, nem is találtunk jó lejáratot a tópart beépítetlen részeihez. Pár *nagy kormorán*, *pusztai ölyv* és a mindenhol gyakori *pusztai hantmadarakon* kívül sok említésre méltó nem volt. Továbbálltunk a tavat dél felől tápláló vízfolyás Yaglipinar felől megközelíthető felduzzasztott tavához, mely persze nyár végére már meglehetősen kiszáradó formáját mutatta. Itt láttuk nagy örömünkre a túra első két *rózsás gödényét*, sok *szárcsát*, *csörgő récét* és pár *nyári ludat*. Kilenc limikola-faj, *fehérszárnyú szerkő* is említést érdemel.

Kulu Lake (Düden Gölü), Kulu

Még ugyanezen a napon délutánra megcéloltuk a bő egyórányi autóútra (D750, D715) található Kulu Lake-et, amely jó döntésnek bizonyult. Nallihan után ez lett a következő hely, ami hangulatában feledhetetlen élmény marad. A kiszáradásnak éppen abban a stádiumában volt, amely pár fontos belső-anatóliai madárfajnak kifejezetten ideális gyülekezőhelyéül szolgált. A 2000-2400 *rózsás flamingó* a kék ég alatt és a fehér só felett egészen hihetetlen látványt nyújtott. Ezt fűszerezte még kb. 1000-1200 *vörös ásólúd*, 10 *daru*, 2 *kacagócsér* és pár *kormos szerkő* jelenléte is. A *búbos bankák* és a mindenhol jelenlévő *kis őrgébicsek* a magyar Alföld világát idézték. A helyi táj hangulatát pedig a 20-25 *csíkos szikipacsirta* erősítette. Aznap estére már csak az maradt, hogy a csontra kiszáradt Tuz Gölü északi medrét megkerülve elérjük a Sereflikochisar településen foglalt szállásunkat.

Hirfanli Baraji / a Kizilirmak folyó duzzasztott tavának (tározójának) két pontja

Reggel (08.26) a szállást elhagyva, - egy rövid kitérővel a reggeli fényben vakítóan fehér Tuz Gölü medréhez, - nekivágtunk konkrét cél nélkül, hogy a D757-es út felől megközelítsük a Kizilirmak folyó felduzzasztott vizéből létrehozott mesterséges tó ÉNY-i partját. Persze akkor még nem tudhattuk, hogy ez a víztározó erősen csökkent vízfelületű...és ezáltal ideális madárgyülekező hely lett. Valahol Sanlikisla után elértük a sekély partját, nem csalódtunk: gémfélék, kócsagok, 2 *batla*, néhány száz *flamingó* és *vörös ásólúd*, 47 *daru* (a levegőben), 7 *tüskés bibic* és 3 lilefaj, partfutók és cankók fogadtak minket. Itt figyeltünk meg a túra során először *vékonycsőrű sirályokat* is. Itt hatoltunk be leginkább a török vidék mindennapjaiba. A tó partján a hagymaszedők nejlon sáttortáborokba (napokra/hetekre) kitelepült családjai mellett teleszkópozni furcsa élmény volt. A munkások kb. 5-100 évig minden korosztályt felölelnek, az ennél kisebbek pedig vígan játszadoztak a göröngyök között.

Innen továbbhaladva kelet felé, Evren falucska után elértük a tározón átvezető egyetlen hidat (Sariyahsi), gondolván, hogy arról jól belátjuk a tározót. Tervünk finoman szólva is nagyon bejött. A félig kiszáradt meder, a magas nézőpont és a 360 fokos panoráma lehetővé tette a végtelen madártömeg szemrevételezését. Csak néhány kiemelt faj: 600-700 *rózsás gödény*, 100 *kanalagém*, 10 *batla*, 1200 *rózsás flamingó*, 500 *vörös ásólúd*, 1 átrepülő *székicsér*, mindhárom *szerkőfaj*. Kissé veszélyes volt a leállósávban teleszkópozni a híd közepén, de még órákig elnéztünk volna a pelikánok csapatos halászatát, ha nem kell a kappadókiai (Göreme) szállásunkra érni időben.

Göreme/ Ürgüp – azaz Kappadókia sapkás hegyei és barlanglakásai

Miután a délután folyamán a kiváló Kaya Camping (Göreme) területén felvertük a sátrunkat, gyorsan körbe akartunk nézni a környéken még naplemente előtt. Kulturális szempontból is fantasztikus a vidék, de célunk a szorosán vett madármegfigyelés volt, így csak kívülről csodáltuk meg az ősi sziklatemplomokat, barlanglakásokat és a kisázsiai civilizációk egyéb jeles emlékeit. A kemping területéről láttunk *kövi csuszkákat*, *2 füstös cinegét* és a túra egyetlen *sárgarigóját*.

Erciyes Dagi (Mt. Erciyes vulkán)

A 08.27-re tervezett program elsősorban a Sultan Marshes Nemzeti Park volt, de úgy döntöttünk, hogy nem hagyjuk ki a 3916 m magas Erciyes vulkánt (ami persze „csak” 2400 m-re emelkedik a fennsík szintje fölé). Így aztán Kayseri felé téve egy kis kitérőt, megálltunk az egykori óriásvulkán lábánál. Az rögtön látszott, hogy itt télen nagy síélet van, sok pálya és felvonó. Szerencsénkre ez utóbbiakból egy működött nyáron is és fillérekért felvitt úgy 2200 m magasra. Körbe tekintve több *pusztai ölyv*, egy felülről sokáig jó megfigyelhető fiatal *szirti sas*, *1 döngeselyű* és néhány *rozsdás csuk* és *hantmadár* szolgáltatta a látnivalót. Végül pedig jó sokáig keresgéltek a repülve látott *6-8 havasi fülespacsirtát*, amit végül is hallottunk-láttunk, de nem volt túl jó megfigyelés. Hál’ Istennek egy későbbi alkalommal (Demirkazik) már bizalmasabbnak bizonyultak.

Sultan Marshes Nemzeti Park, Ovaciftliköy

Jó melegben a délutáni órákban értük el eme kihagyhatatlan állomást, amely még a legszárazabb nyári hónapokban is kap valahonnan édesvizet (!), ezért nem sós, dús nádas határolja és itt él az emblematikus kékcsőrű réce. Ez volt az egyetlen hely, ahol helyi vezetővel (guide) csónakon mentünk be a vízvilág labirintusába. De megérte a nem kevés eurót...

Rögtön *üstökösrecék* és *vörösnyakú vöcsök* fogadtak minket, és ahogy a *kanalas recék*, *cigányrecék* felrepültek egyszer csak feltűnt az első *kékcsőrű réce*. Végül is 18-20-at számoltunk, klasszikus kékcsőrű-fehérfejű hím nem volt. De sebjaj! Mellettük több nádi énekes fajt, *partifecskét* és *jégmadarat* is itt figyeltünk meg a túra során először. A *barkós-* és *függőcinegét* is csak a hangjuk árulta el. Innen már csak egy laza órás autót, hogy elérjük a következő szállásunkat, a Demirkazik-hegy tövében található (madarászok között méltán népszerű) Öz Safak Panziót. Mint később kiderült, egyrészt itt két éjszakát töltöttünk (fáradtság, bélproblémák miatt), másrészt (sajnos vagy szerencsére?) a tulaj nem volt épp otthon, így a másnap megtervezése a mi feladatunk maradt.

Demirkazik-hegy/ Aladag Nemzeti Park

A 3760 m magas hegyláncnak csak 3 alacsonyabb pontjára (kb. 1830 méterig) jutottunk fel a nap (08.28.) során, melynek három fő oka volt: a fizikai/fiziológiai állapotunk, a 4WD hiánya és a túravezető távolléte. De sebaj, így is sikerült „levarnni” pár helyi specialitást. Láttunk igazi („echte”) *szirti galambokat*, *hégját* és *karvalyt* végre, vagy egy tucat *havasi fülespacsirtát*, 4-5 *örvös rigót* és vagy 15 *kék kövirigót*, 2 *havasi csókát*, 6-8 *bajszos sármányt* és (sajnos nem túl jól) 2 *vöröshomlokú csicsörkét*. Emellett voltak alig látható poszáták a vädikban, melyek zöme *kis és mezei poszátának* bizonyult, de lehetett más faj is a sűrű bozótban. E nap végére elértük a 144 madárfajt. Másnap reggel indulás korán, a cél, hogy egy nagy etappal elérjük a tengert Silifke városánál.

Silifke/Tasuku – Akgöl/ Göksü-delta

A 08.29-e délelőtt vezetéssel telt, a papíron 4 órás út sokkal hosszabb, különösen Tarsus és Silifke között a Riviérán nem lehetett tartani az előírányzott tempót. Azért az 1600 m-es szintbeli ereszkedés közben fülünk-szemünk pattogott rendesen, de nagy nehezen végül Tasucu tengerpartján sikerült egy saját stranddal bíró hotelben szobát kapnunk. Egy gyors esti madarászatra futotta már csak a Göksü-delta/ Akgöl vidékén. A *bakcsó*, a *pálmagerle* és a *pápaszemes bülbül* nem túl váratlan új fajok, de a két látott *kuviknak* is örültünk.

Másnap (08.30) azután korán elindultunk, hogy immár az ellenkező irányból (kelet felől – jó fények!) nézelődjünk alaposabban. Meg is lett az eredménye: 2 *rózsás gödény*, 15 *pásztorgém* (csak itt!), pár *flamingó*, 2 *hamvas rétihéja*, 3 *tüskés bibic*, *kis- és nagy pólingok* és *vékonycsőrű sirályok* mellett más érdekesség is akadt. A titokban várt favorit, a *barna halkapó* két egyede is hangoskodott egy csatorna mentén, majd a már máshol is gyanított *kalandra pacsirta* 25-30 fős csapatának örülhettünk végre. Bülbülok, pusztai hantmadarak és billegetők mindenütt (a kószáló tehének körül), de a *karcsú priniák* megpillantása nem volt könnyű feladat. Az *örvös frankolin* 1-1 példányát villanásnyi időre láttuk, de visszatalálni már nem sikerült őket.

Korkuteli - Radio Tower Hill

A Korkuteli-ben töltött éjszaka után a várostól nem messze lévő un. Radio Tower Hill-t, egy köves-sziklás, jó kilátással bíró útmenti pontot céloztunk meg. (Valamelyik trip report-ból emlékeztünk a helyre.)

Az adótorony alatt a következő érdekes fajokat találtuk: *kövi csuszka*, 1 éneklő szép hím *türk hantmadár*, 15-20 *kövi veréb* és új fajként a *parlagi pityer*. Na, itt a nyáj mellett láttuk, milyen is a valódi kangal őrzőkutya...hát nem barátkoznék vele! Nagyon messze nem is távolodtunk el a biztonságos autónktól.

Ezután nem Elmali (Göğü Beli Pass) felé mentünk, a váratlan plusz nap (Demirkazik) miatt valamit fel kellett áldoznunk az eredeti terveinkből, sajnos már gondolni kellett arra, hogy vissza kell indulnunk...

Dalyan / Köycegiz Gölü, Eskiköy

Egy „könnyed” 4 órás autótút után a legmelegebb déli órákban érkeztünk ahhoz a helyhez, ami a Köycegiz-tó partján a „Rocky Outcrop” (azaz sziklakibúvás) névre hallgat és jó helynek tűnt. Az új fajként elkönyvelt *üstökös gémeke*n kívül csak 1 *batla* méltó az említésre. Várt még ránk egy „lájtos” 300 km (4-5 óra) autózás, hogy elérjünk az izmiri szállásig.

Izmir Bird Paradise /Izmir Kus Cenneti – Tuzla

Mivel gondosan Izmir északi részén szálltunk meg, másnap (09.01.) korareggel hamar kiértünk a Tuzlától É-ra található Süzbeyli melletti Madárparadicsomba. Valóban, a hely akkora, hogy nem is tudtuk hirtelen merre induljunk, a sólepárlók rengetegében. Gyaníthatóan szennyvízülepítők is voltak köztük, szaglószerünk hazai emlékei alapján....

De a madárvilág tényleg lenyűgöző, 5 órányi kimerítő barangolás után az alábbiak kerültek „terítékre”: 13 *rózsás gödény*, 20 *borzas gödény*, kb. 400 *kis kárókatona*, 80 *kanalaszólyom*, végre együtt (!) 12 *fekete gólya*, közel 60 *csigaforgató* és 300 *gulipán*. A 18 partimadár-fajból kiemelendő még a közel 30 *ezüstlile*, 5 *tüskés bíbic* és az itt először szem elé kerülő *nagy goda*.

A sekély víz felett 25-30 fiatal és öreg *kis csér* vadászott igen közel hozzánk, de itt is láttunk több *vékonycsőrű sirályt*. Meglepő volt a *kuvik* felbukkanása délidőben egy félméteres gátoldalban. Kimerítő gyaloglás volt a tikkasztó melegben spektívvel a vállon, de megérte! Előttünk volt még egy közel 6 órás vezetés Gelibolu-ba (Gallipoli), a Dardanellák túloldalán. Sajnos még az épülő rekorder híd (1915 Canakkale-híd, a világ leghosszabb támaszközü hídja lesz) nem készült el, ránk pedig az este pár órás várakozás várt a kompnál.

Gallipoli-félsziget (Dardanellák) / Cimpe Castle és a Kavak-delta

Reggel első utunk egy olyan magaslatra vezetett (Cimpe Castle), ahonnan mindkét irányban (ÉNy-ra és DK-re is) a tengerre láttunk, valamint ideális helynek látszott a vonulók számlálására. De itt sem jött be az elképzelés, termikelők sehol. Annál több *fitiszfűzike* minden bokorban, kórón, gabonátlán. Gyorsan tovább is álltunk a Kavak-delta irányába, amelyen egy- a homokos plázsra merőleges – földút vezet át. Személyautóval simán járható. Az út mellett vizes élőhelyek, káka és nád. Itt láttunk először az út során (!) 2 *bütykös ásóludat*, 5-6 különböző korú *székicsért*, 1 *ezüstlilét*, 8 *tüskés bíbicet* és végre egy vonulásban lévő *békászó sást*. Az öböl partján sátraztunk a Saros Kemping tőszomszédságában. Itt figyelemreméltó közelségből figyelhettük néhány *vörhenyes fecske* vadászatát, ill. erős *sárga billegető*

vonulásnak voltunk tanúi. Hajnalban még 1 darázsölyv, pár egerészölyv, néhány barna rétihéja és egy fekete gólya mutatta a vonulás kezdetét.

Hacisungur falu

Az irodalom szerint (legalább is költésidőben) a Rodostó (Tekirdag)-Gelibolu-Edirne háromszögben több kis faluban fészkel telepesen a fehérkarmú vércse. Mi Hacisungur települést néztük ki, azonban 09.03. lévén a költésidő már rég elmúlt. A remény hal meg utoljára...egy *kígyászölyv* feltűnése után nemsokkal, a falutól 1-2 km-re megtaláltuk őket. 7 különböző korú és nemű *fehérkarmú vércse* tette fel a koronát utunkra.

Összefoglalás/ Számadás

Végül 173 fajjal zártunk, bár néhány faj kapcsán maradt hiányérzetünk (kucsmás és kerti sármány, fehérkertű fülemüle, kövirigó, vörösfejú gébics, lócsér, halászsirály, kék vércse, Eleonóra-sólyom, kék fű, ugartyúk, csukár, más pacsirtafajok stb.), de nyilván a tavasz az éneklők miatt, a szeptember közepe a vonulók miatt lett volna ideálisabb időszak. Igazán nagy magasságokba sem hatoltunk fel, de ez most nem is volt cél. Még egy plusz hét erre a körre egy sokkal kényelmesebb tempójú madarászatot tett volna lehetővé (pl. Bursa környéke a Kus Gölü-vel és az Uludag-hegységgel is tervben volt), de őszintén megvallva a 2 hét pont elég hosszú volt, hogy regenerálódás és érdeklődésvesztés nélkül toljuk végig.

A helyi specialitások (török csuszka, türk hantmadár, kékcsőrű réce, barna halkapó stb.) mellett a pelikánok, flamingók és vörös ásóludak tömegei adták a legmaradandóbb élményeket, illetve azon fajok, melyek Magyarországon ritkábbak (batla, vörhenyes fecske, kis csér, keselyűk, törpesas), de az utunk során többször vagy jól láthattunk.

Meg persze a feledhetetlen táj maga, az ételek, zenék és illatok és a 12 nap, amit csak madarászatra fordítottunk...röviden: EGY ÉLMÉNY VOLT!

A pontos részletek (GPS koordináták, megközelíthetőségek) kapcsán személyes megkeresés esetén szívesen állunk mások rendelkezésére.

Megkereshető személyek:

Oláh Sándor: sandolah@gmail.com

Szalai Kornél: ptici@freemail.hu

Fajlista:**TUD. NÉV**

Tachybaptus ruficollis

Podiceps grisegena

Podiceps cristatus

Puffinus yelkouan

Phalacrocorax carbo

Microcarbo pygmeus

Phalacrocorax aristotelis

Pelecanus onocrotatus

Pelecanus crispus

Ardeola ralloides

Nycticorax nycticorax

Bubulcus ibis

Egretta garzetta

Ardea alba

Ardea cinerea

Ardea purpurea

Ciconia ciconia

Ciconia nigra

Plegadis falcinellus

Platalea leucorodia

Phoenicopterus roseus

Tadorna ferruginea

Tadorna tadorna

Anser anser

Anas crecca

Anas platyrhynchos

Spatula clypeata

Netta rufina

Aythya nyroca

Oxyura leucocephala

Milvus migrans

Haliaeetus albicilla

Gyps fulvus

Aegypius monachus

Neophron percnopterus

Circus gallicus

Circus aeruginosus

Circus pygargus

Accipiter gentilis

Accipiter nisus

Buteo buteo

Buteo rufinus

MAGYAR NÉV

Kis vöcsök

Vörösnyakú vöcsök

Búbos vöcsök

Bukdosó vészmadár

Nagy kárókatona

Kis kárókatona

Üstökös kárókatona

Rózsás gödény

Borzas gödény

Üstökösgém

Bakcsó

Pásztorgém

Kis kócsag

Nagy kócsag

Szürke gém

Vörös gém

Fehér gólya

Fekete gólya

Batla

Kanalasgém

Rózsás flamingó

Vörös ásólúd

Bütykös ásólúd

Nyári lúd

Csörgő réce

Tókécs réce

Kanalas réce

Üstökös réce

Cigányréce

Kékcsőrű réce

Barna kánya

Rétisas

Fakó keselyű

Barátkeselyű

Dögkeselyű

Kígyászölyv

Barna rétihéja

Hamvas rétihéja

Héja

Karvaly

Egerészölyv

Pusztai ölyv

ANGOL NÉV

Little Grebe

Red-necked Grebe

Great Crested Grebe

Yelkouan Shearwater

Cormorant

Pygmy Cormorant

European Shag

Great White Pelican

Dalmatian Pelican

Squacco Heron

Black-crowned Night Heron

Cattle Egret

Little Egret

Great White Egret

Grey Heron

Purple Heron

White Stork

Black Stork

Glossy Ibis

Eurasian Spoonbill

Greater Flamingo

Ruddy Shelduck

Shelduck

Greylag Goose

Teal

Mallard

Shoveler

Red-crested Pochard

Ferruginous Duck

White-headed Duck

Black Kite

White-tailed Sea Eagle

Griffon Vulture

Cinereous Vulture

Egyptian Vulture

Short-toed Eagle

Marsh Harrier

Montagu's Harrier

Goshawk

Sparrowhawk

Common Buzzard

Long-legged Buzzard

<i>Pernis apivorus</i>	Darázsölyv	Honey Buzzard
<i>Aquila heliaca</i>	Parlagi sas	Eastern Imperial Eagle
<i>Aquila chrysaetos</i>	Szirti sas	Golden Eagle
<i>Clanga pomarina</i>	Békászó sas	Lesser Spotted Eagle
<i>Hieraaetus pennatus</i>	Törpesas	Booted Eagle
<i>Falco subbuteo</i>	Kabasólyom	Hobby
<i>Falco naumanni</i>	Fehérkarmú vércse	Lesser Kestrel
<i>Falco tinnunculus</i>	Vörös vércse	Kestrel
<i>Francolinus francolinus</i>	Örvös frankolin	Black Francolin
<i>Gallinula chloropus</i>	Vízityúk	Moorhen
<i>Fulica atra</i>	Szárccsa	Coot
<i>Grus grus</i>	Daru	Common Crane
<i>Rallus aquaticus</i>	Guvat	Common Waterrail
<i>Haematopus ostralegus</i>	Csigaforgató	Oystercatcher
<i>Himantopus himantopus</i>	Gólyatöcs	Black-winged Stilt
<i>Recurvirostra avosetta</i>	Gulipán	Avocet
<i>Glareola pratincola</i>	Székicsér	Collared Pratincole
<i>Charadrius dubius</i>	Kis lile	Little Ringed Plover
<i>Charadrius hiaticula</i>	Parti lile	Ringed Plover
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Széki lile	Kentish Plover
<i>Pluvialis squatarola</i>	Ezüstlile	Grey Plover
<i>Vanellus vanellus</i>	Bíbic	Lapwing
<i>Vanellus spinosus</i>	Tüskés bíbic	Spur-winged Plover
<i>Gallinago gallinago</i>	Sárszalonka	Common Snipe
<i>Calidris alpina</i>	Havasi partfutó	Dunlin
<i>Calidris minuta</i>	Apró Partfutó	Little Stint
<i>Calidris temmincki</i>	Temminck-partfutó	Temminck's Stint
<i>Calidris falcinellus</i>	Sárjáró	Broad-billed Sandpiper
<i>Calidris pugnax</i>	Pajzsoscankó	Ruff
<i>Limosa limosa</i>	Nagy goda	Black-tailed Godwit
<i>Numenius phaeopus</i>	Kis póling	Whimbrel
<i>Numenius arquata</i>	Nagy póling	Curlew
<i>Tringa erythropus</i>	Füstös cankó	Spotted Redshank
<i>Tringa totanus</i>	Piroslábú cankó	Redshank
<i>Tringa nebularia</i>	Szürke cankó	Greenshank
<i>Tringa ocropus</i>	Erdei cankó	Green Sandpiper
<i>Tringa glareola</i>	Réti cankó	Wood Sandpiper
<i>Tringa stagnatilis</i>	Tavi cankó	Marsh Sandpiper
<i>Actitis hypoleucos</i>	Billegetőcankó	Common Sandpiper
<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	Szerecsensirály	Mediterranean Gull
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Dankasirály	Black-headed Gull
<i>Chroicocephalus genei</i>	Vékonycsőrű sirály	Slender-billed Gull
<i>Larus cachinnans</i>	Sztyeppi sirály	Caspian Gull
<i>Sterna sandvicensis</i>	Kenti csér	Sandwich Tern
<i>Gelochelidon nilotica</i>	Kacagócsér	Gull-billed Tern
<i>Sternula albifrons</i>	Kis csér	Little Tern

<i>Sterna hirundo</i>	Küszvágó csér	Common Tern
<i>Chlidonias hybrida</i>	Fattyúszerkő	Whiskered tern
<i>Chlidonias nigra</i>	Kormos szerkő	Black Tern
<i>Chlidonias leucoptera</i>	Fehérszárnyú szerkő	White-winged Tern
<i>Columba livia</i>	Szirti galamb	Rock Dove
<i>Columba palumbus</i>	Örvös galamb	Wood Pigeon
<i>Streptopelia decaocto</i>	Balkáni gerle	Collared Dove
<i>Streptopelia senegalensis</i>	Pálmagerle	Laughing Dove
<i>Streptopelia turtur</i>	Vadgerle	Turtle Dove
<i>Athene noctua</i>	Kuvik	Little Owl
<i>Apus apus</i>	Sarlósfecske	Common Swift
<i>Tachymarptis melba</i>	Havasi sarlósfecske	Alpine Swift
<i>Alcedo atthis</i>	Jégmadár	Common Kingfisher
<i>Halcyon smyrnensis</i>	Barna halkapó	White-throated Kingfisher
<i>Merops apiaster</i>	Gyurgyalag	European Bee-eater
<i>Upupa epops</i>	Búbosbanka	Hoopoe
<i>Coracias garrulus</i>	Szalakóta	European Roller
<i>Dendrocopos syriacus</i>	Balkáni fakopáncs	Syrian Woodpecker
<i>Picus viridis</i>	Zöld küllő	Green Woodpecker
<i>Alaudala rufescens</i>	Csíkos szikipacsirta	Lesser Short-toed Lark
<i>Galerida cristata</i>	Búbospacsirta	Crested Lark
<i>Alauda arvensis</i>	Mezei pacsirta	Eurasian Skylark
<i>Melanocorypha calandra</i>	Kalandrapacsirta	Calandra Lark
<i>Eremophila alpestris</i>	Havasi fülespacsirta	Horned Lark
<i>Riparia riparia</i>	Partifecske	Sand Martin
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Szirtifecske	Crag Martin
<i>Hirundo rustica</i>	Füsti fecske	Barn Swallow
<i>Cecropis daurica</i>	Vörhenyes fecske	Red-rumped Swallow
<i>Delichon urbica</i>	Molnárfecske	House Martin
<i>Anthus trivialis</i>	Erdei pityer	Tree Pipit
<i>Anthus campestris</i>	Parlagi pityer	Tawny Pipit
<i>Motacilla flava</i>	Sárga billegető	Yellow Wagtail
<i>Motacilla alba</i>	Barázdabillegető	Pied Wagtail
<i>Pycnonotus xanthopygus</i>	Pápaszemes bülbül	Yellow-vented Bulbul
<i>Erithacus rubecula</i>	Vörösbegy	Robin
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Fülemüle	Nightingale
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Házi rozsdafarkú	Black Redstart
<i>Saxicola rubicola</i>	Cigánycsuk	Common Stonechat
<i>Saxicola rubetra</i>	Rozsdás csuk	Whinchat
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Hantmadár	Wheatear
<i>Oenanthe isabellina</i>	Pusztai hantmadár	Isabelline Wheatear
<i>Oenanthe finschii</i>	Türk hantmadár	Finsch's Wheatear
<i>Monticola solitarius</i>	Kék kövirigó	Blue Rock Thrush
<i>Turdus merula</i>	Fekete rigó	Blackbird
<i>Turdus torquatus</i>	Örvös rigó	Ring Ouzel
<i>Prinia gracilis</i>	Karcsú prinia	Graceful Prinia
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Foltos nádiposzáta	Sedge Warbler

Acrocephalus scirpaceus	Cserregő nádiposzáta	Reed Warbler
Locustella luscinioides	Nádi tücsökmadár	Savi's Warbler
Sylvia melanocephala	Kucsmás poszáta	Sardinian Warbler
Sylvia curruca	Kis poszáta	Lesser Whitethroat
Sylvia communis	Mezei poszáta	Whitethroat
Phylloscopus trochilus	Fitiszfűzike	Willow Warbler
Aegithalos caudatus	Ószapó	Long-tailed Tit
Periparus ater	Fenyvescinege	Coal Tit
Poecile lugubris	Füstös cinege	Sombre Tit
Parus major	Széncinege	Great Tit
Sitta krueperi	Török csuszka	Krueper's Nuthatch
Sitta neumayer	Kövi csuszka	Persian Nuthatch
Remiz pendulinus	Függőcinege	Penduline Tit
Panurus biarmicus	Barkóscinege	Bearded Reedling
Lanius nubicus	Álarcos gébics	Masked Shrike
Lanius collurio	Tövisszűrő gébics	Red-backed Shrike
Lanius minor	Kis őrgébics	Lesser Grey Shrike
Muscicapa striata	Szürke légykapó	Spotted Flycatcher
Oriolus oriolus	Sárgarigó	Golden Oriole
Garrulus glandarius	Szajkó	Eurasian Jay
Pica pica	Szarka	Eurasian Magpie
Pyrrhocorax graculus	Havasi csóka	Alpine Chough
Coloeus monedula	Csóka	Eurasian Jackdaw
Corvus cornix	Dolmányos varjú	Hooded Crow
Corvus corax	Holló	Common Raven
Sturnus vulgaris	Seregély	European Starling
Passer domesticus	Házi veréb	House Sparrow
Passer hispaniolensis	Berki veréb	Spanish Sparrow
Passer montanus	Mezei veréb	Tree Sparrow
Petronia petronia	Köviveréb	Rock Sparrow
Fringilla coelebs	Erdei pinty	Chaffinch
Serinus serinus	Csicsörke	Serin
Serinus pusillus	Vöröshomlokú csicsörke	Red-fronted Serin
Chloris chloris	Zöldike	Greenfinch
Carduelis carduelis	Tengelic	Goldfinch
Linaria cannabina	Kenderike	Linnet
Emberiza cia	Bajszos sármány	Rock Bunting
Emberiza calandra	Sordély	Corn Bunting

Az útvonal

Hersek-lagúna

Nallihan

Kulu Lake

Kappadókia (Ürgüp)

Demirkazik (Aladag NP)